

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Behandelvorschstel motie 1929 'Kies voor leefbare kernen'

Geachte Statenleden,

Met motie **1929 “Kies voor leefbare kernen”** hebben Provinciale Staten verzocht te inventariseren welke kernen met een omvang van 250 tot 10.000 inwoners in dusdanige mate worden omsloten door weidevogelgebied dat dit de toepassing van het Straatje erbij belemmert, en welke kernen daarbij aanvullend geraakt worden door de voorgestelde wijzigingen in het weidevogelbeleid in het kader van de Herziening Omgevingsbeleid 2025. Tevens is verzocht deze inventarisatie, voorzien van een duiding, tijdig aan Provinciale Staten toe te sturen, zodat deze kan worden betrokken bij de behandeling van de Herziening Omgevingsbeleid 2025.

Gedeputeerde Staten hebben ter uitvoering van de motie een inventarisatie uitgevoerd naar de betekenis van weidevogelgebieden voor Straatjes erbij bij kleine kernen. Daarbij is eerst inzichtelijk gemaakt hoe het weidevogelgebied zich onder het vigerende omgevingsbeleid verhoudt tot deze kernen en hoe deze situatie wijzigt in het voorgestelde beleid in de Herziening Omgevingsbeleid 2025. Aansluitend is deze analyse voorzien van een beleidsmatige duiding.

In de Herziening Omgevingsbeleid 2025 is het Straatje erbij opgenomen als een mogelijkheid voor een eenmalige, kleinschalige ontwikkeling met de functie wonen bij kernen met een inwonertal van 250 tot 10.000. De maximale omvang van een Straatje erbij bedraagt 1,5 hectare, of maximaal 3 hectare in geval van een gecombineerde ontwikkeling ten behoeve van meerdere kernen, waarbij wordt uitgegaan van een woningdichtheid van 33 woningen of meer per hectare. Binnen dit kader wordt geen vast maximum gesteld aan het aantal woningen. De toepasbaarheid van het instrument is afhankelijk van de ligging van de kern en de beleidskaders die ter plaatse gelden. Bij de totstandkoming van de kaders voor het instrument Straatje erbij is rekening gehouden met andere provinciale beleidskaders die bij de realisatie in de afweging moeten worden betrokken, waaronder weidevogelgebieden als onderdeel van de beschermingscategorieën voor ruimtelijke kwaliteit.

Uitkomsten van de analyse

Voor alle relevante kernen is vastgesteld hoe het weidevogelgebied zich onder het vigerende beleid tot de kern verhoudt en hoe deze situatie verandert in het voorgestelde beleid van de Herziening Omgevingsbeleid 2025. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen kernen zonder weidevogelgebied, kernen waar het weidevogelgebied gedeeltelijk tot grotendeels aanwezig is en kernen die vanuit het beleid voor weidevogelgebieden (bijna) volledig worden omsloten. Deze situatieduiding is voor het vigerende en beoogde beleid op gelijke wijze toegepast en vormt de basis voor de vergelijking.

De wijziging van het weidevogelgebied tussen het vigerende beleid en het voorgestelde beleid in de Herziening Omgevingsbeleid 2025 is per kern ondergebracht in vier categorieën:

- situaties waarin het weidevogelgebied ongewijzigd blijft;
- situaties waarin nieuw weidevogelgebied wordt aangewezen;
- situaties waarin bestaand weidevogelgebied vervalt; en
- situaties waarin weidevogelgebied wordt verplaatst.

De aard van deze categorisering is kwalitatief en gebaseerd op het type wijziging. De omvang van de wijziging is daarbij niet onderscheidend.

In het voorstel voor de Herziening Omgevingsbeleid 2025 wordt aanvullend weidevogelgebied aangewezen. Dit betekent een aanscherping van het weidevogelbeleid op provinciaal niveau. Bij de totstandkoming van de Herziening Omgevingsbeleid 2025, waarin het instrument Straatje erbij is opgenomen, is als richting gehanteerd dat uitbreiding van weidevogelgebieden in principe niet mag leiden tot aanvullende beperkingen voor het Straatje erbij. Daar waar dit toch het geval zou zijn, kan een Straatje erbij gerealiseerd worden mits compensatie plaatsvindt. De analyse bevestigt dat Straatjes erbij bij kleine kernen in deze gevallen mogelijk blijven. Daarnaast zijn er kernen waar bestaand weidevogelgebied vervalt of wordt verplaatst, waardoor vanuit het weidevogelbeleid ruimte ontstaat ten opzichte van het vigerende beleid.

De analyse laat ook zien dat sommige kernen reeds onder het vigerende beleid (bijna) volledig door weidevogelgebied worden omsloten. In deze gevallen betreft het een bestaande situatie die niet het gevolg is van de Herziening Omgevingsbeleid 2025. Daarnaast maakt de analyse zichtbaar dat er kernen zijn waar door het vervallen of verplaatsen van weidevogelgebied de mate van omsluiting afneemt ten opzichte van het vigerende beleid. Waar in het voorgestelde beleid van de Herziening 2025 aanvullend weidevogelgebied wordt aangewezen, is dit zichtbaar gemaakt via de categorisering.

Aanvullende duiding van weidevogelgebieden binnen het bredere omgevingsbeleid

De motie van Provinciale Staten en de daarop gebaseerde analyse richten zich expliciet op de betekenis van weidevogelgebieden voor Straatje erbij. De analyse brengt daarom in beeld hoe wijzigingen in het weidevogelbeleid doorwerken voor kleine kernen. Dit laat onverlet dat de toepasbaarheid van Straatje erbij in de praktijk ook kan worden beïnvloed door andere beleidskaders of door de samenloop van meerdere beschermingsregimes. Andere

beleidsaspecten, zoals beschermingscategorieën ruimtelijke kwaliteit (waaronder groene buffers en kroonjuwelen cultureel erfgoed), Natura 2000, molenbiotopen en LIB5-contouren (Schiphol), kunnen in de praktijk mede van invloed zijn op de mogelijkheden voor concrete ontwikkelingen, maar maken geen onderdeel uit van de bijgevoegde tabelmatige analyse.

In een aantal gemeenten, zoals Alphen aan den Rijn, Krimpenerwaard en Midden-Delfland, komt weidevogelgebied samen met andere onderdelen van de beschermingscategorieën voor ruimtelijke kwaliteit, waaronder groene buffers en kroonjuwelen cultureel erfgoed. In deze situaties moeten meerdere kaderstellende beleidsregimes worden betrokken bij de beschouwing van de ontwikkelmogelijkheden voor een Straatje erbij. Daarnaast zijn er gemeenten waar beperkingen voor kleinschalige ontwikkelingen optreden vanuit luchtvaart- en geluidsbeleid (LIB-contouren), zoals in gemeente Kaag en Braassem, Lisse en Nieuwkoop.

Op kernniveau is deze samenkomst van verschillende onderdelen uit de omgevingsverordening van Zuid-Holland onder meer zichtbaar in Oud Ade en Rijpwetering, waar de dorpen grotendeels worden omsloten door weidevogelgebied, maar waar daarnaast ook kaderstellend beleid geldt voor de Groene buffer, Kroonjuwelen cultureel erfgoed en aanwezige molenbiotopen. In deze gevallen ontstaat de beperking voor kleinschalige ontwikkelingen door de samenloop van deze beleidskaders, en niet uitsluitend door het weidevogelgebied.

Deze voorbeelden zijn opgenomen om de betekenis van weidevogelgebieden te duiden binnen het bredere provinciale omgevingsbeleid. De motie en de bijbehorende analyse richten zich specifiek op weidevogelgebieden, maar in de praktijk vormen zij slechts één van de beleidskaders die in acht moeten worden genomen in de afweging van kleinschalige ontwikkelingen bij kernen. Dit grotere perspectief is relevant om te voorkomen dat beperkingen voor dergelijke ontwikkelingen ten onrechte eenduidig worden toegeschreven aan weidevogelgebieden.

Afronding

Gedeputeerde Staten hopen dat de geboden informatie over weidevogelgebieden en de duiding hiervan u helpt bij de besluitvorming over de Herziening Omgevingsbeleid 2025. Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en adviseren uw Staten motie 1929 “Kies voor leefbare kernen” als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

1. Toelichting bij de analyse Weidevogelgebied bij kleine kernen
2. Beleidsanalyse Weidevogelgebied bij kleine kernen (tabel)